

Dosarul nr. 2rac-251/18

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Central: V. Puica
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău: I. Secrieru, A. Danilov, Iu. Cimpoi

DECIZIE

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Mivax-Grup”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Viturin Logistic” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Mivax-Grup” cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Mivax-Grup” și menținută hotărârea din 12 septembrie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Central

c o n s t a t ă:

La data de 20 februarie 2017, SRL „Viturin Logistic” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Mivax-Grup” cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 21 septembrie 2016 a încheiat cu SRL „Mivax-Grup” contract de transport internațional de mărfuri nr. 708, prin care s-a obligat să transporte încărcătura pârâtei din Federația Rusă în Republica Moldova, iar ultima să achite costul serviciilor în mărime de 1.350 de dolari SUA.

A susținut că la data indicată în contract – 28 septembrie 2016, camionul întreprinderii SRL „Viturin Logistic” s-a prezentat la locul încărcării, însă s-a constatat că pârâta nu a achitat costul mărfii, iar furnizorul a refuzat eliberarea acesteia.

A invocat că a contactat imediat reprezentanții pârâtei referitor la faptul dat, care i-au comunicat că într-adevăr nu a fost achitată marfa, concomitent informând-o despre anularea comenzii de transport.

A menționat reclamanta că conform pct. 4 din contractul de transport internațional nr. 708 din 21 septembrie 2016, în cazul întreruperii comenzii de transport din vina clientului, acesta este obligat să achite o penalitate în mărime de 20% din suma contractului.

Astfel, pârâta urmează să-i achite o penalitate în sumă de 270 de dolari SUA, reieșind din: 1.350 de dolari SUA costul serviciilor \times 20% din suma contractului, sau echivalentul acesteia în valută națională în mărime de 5.342,60 de lei, reieșind din 270 de dolari SUA \times 19,78 de lei conform cursului valutar al BNM stabilit la data de 21 septembrie 2016 pentru un dolar SUA.

A indicat că prin Actul de îndeplinire a serviciilor de transport internațional din 21 septembrie 2016, contrasemnat de ambele părți contractante, a fost confirmat faptul întreruperii cursei Rusia-Moldova și stabilită suma penalității în mărime de 5.342,60 de lei, cu eliberarea în acest sens a facturii fiscale seria DAA nr. 04538725, cu suma respectivă.

A menționat reclamanta că potrivit contractului de transport nr. 708 din 21 septembrie 2016, SRL „Mivax-Grup” s-a obligat să achite costul serviciilor în termen de 7 zile din data devamării încărcăturii, însă pârâta în termenul stabilit nu și-a onorat obligațiile contractuale.

A invocat că tocmai la data de 07 noiembrie 2016, SRL „Mivax-Grup” a transferat pe contul său o parte din suma datorată în mărime de 1.300 de lei, restul sumei de 4.042,60 de lei nefiind achitată nici până în prezent.

A reiterat că la data de 07 februarie 2017 a expediat în adresa pârâtei somație, solicitând achitarea benevolă a diferenței sumei datorate în mărime de 4.042,60 de lei, dar nu s-a soldat cu succes.

Distinct de aceasta, a mai susținut reclamanta că conform art. 612 alin. (2) Cod civil, pârâta urmează să-i achite și o dobândă de întârziere în mărime de 290,62 de lei, calculată pentru perioada 29 septembrie 2016 – 20 februarie 2017, reieșind din formula: $D \times (X + 9\%) \div 365 \times Y$, unde D – reprezintă suma datoriei; X – rata de refinanțare a BNM; 9% - procentul de întârziere peste rata dobânzii conform art. 585 Cod civil; 365 de zile și Y – numărul de zile de întârziere.

În contextul expus, a cerut SRL „Viturin Logistic” încasarea din contul SRL „Mivax-Grup” în beneficiul său sumei de 4.042,60 de lei cu titlu de datorie, 290,62 de lei dobânda de întârziere, precum și 2.000 de lei cheltuieli de asistență juridică și 270 de lei taxa de stat.

Prin hotărârea din 12 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea a fost admisă și încasată din contul SRL „Mivax-Grup” în beneficiul SRL „Viturin Logistic” suma de 4.042,60 de lei cu titlu de datorie, 290,62 de lei dobânda de întârziere, 2.000 de lei cheltuieli de asistență juridică și 270 de lei taxa de stat, în total 6.603,22 lei.

Prin decizia din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către SRL „Mivax-Grup” și menținută hotărârea din 12 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

La data de 27 aprilie 2018, în termenul prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă, SRL „Mivax-Grup” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și

hotărârii din 12 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În susținerea recursului SRL „Mivax-Grup” a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

A declarat recurenta că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au ținut cont de faptul că atât Actul de îndeplinire a serviciilor de transport internațional, cât și factura fiscală seria nr. DAA04538725, au fost întocmite cu aceeași dată ca și contractul de transport internațional de mărfuri nr. 708, adică 21 septembrie 2016, în situația în care reieșind din respectivul contract, transportatorul urma să preia încărcătura abia la 28 septembrie 2016.

De asemenea, a indicat recurenta că la actele cauzei nu se atestă probe prin care s-ar confirma faptul achitării parțiale de către ea a sumei de 1.300 de lei cu titlu de datorie.

La data de 30 mai 2018, în adresa SRL „Viturin Logistic” a fost expediată copia recursului declarat de către SRL „Mivax-Grup”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 05 septembrie 2018, recursul declarat de către SRL „Mivax-Grup” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterii cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Potrivit art. 241 alin. (1) și (5) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Din suportul probatoriu prezent la actele cauzei rezultă că la 20 februarie 2017, SRL „Viturin Logistic” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Mivax-Grup”, solicitând încasarea din contul ultimei în beneficiul său sumei de 4.042,60 de lei cu titlu de datorie și 290,62 de lei dobânda de întârziere.

Prin hotărârea din 12 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, menținută prin decizia din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea a fost admisă.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare și-au motivat soluția prin faptul că la 21 septembrie 2016, între SRL „Viturin Logistic”, în calitate de transportator, și SRL

„Mivax-Grup”, în calitate de client, a fost încheiat contractul de transport internațional nr. 708, potrivit căruia prima s-a obligat să transporte pentru ultima încărcătură – îngrășăminte vegetale din Federația Rusă în Republica Moldova, costul serviciului constituind 1.350 dolari SUA.

Au constatat instanțele de judecată că potrivit pct. 4 din contractul enunțat, în cazul întreruperii comenzii din vina clientului, acesta este obligat să achite transportatorului o penalitate în mărime de 20% din costul serviciului de transportare.

Iar, conform Actului de îndeplinire a serviciilor de transport internațional din 21 septembrie 2016, contrasemnat de ambele părți contractante, pârâta s-a obligat să achite reclamantei suma de 5.342,60 de lei cu titlu de compensație pentru nerealizarea cursei, fiind eliberată în acest sens și factura fiscală seria DAA nr. 04538725 cu suma respectivă.

La fel, au stabilit instanțele de judecată că conform Actului de verificare a decontărilor reciproce întocmit de către SRL „Viturin Logistic”, datoria SRL „Mivax-Grup” față de SRL „Viturin Logistic”, la situația din 31 ianuarie 2017, a constituit suma de 4.042,60 de lei, având în vedere faptul că la 07 noiembrie 2016 pârâta a achitat reclamantei o parte din suma datorată în mărime de 1.300 de lei.

Au concluzionat instanțele de judecată ierarhic inferioare că odată ce pârâta SRL „Mivax-Grup” a achitat reclamantei SRL „Viturin Logistic” o parte din suma datorată în mărime de 1.300 de lei, denotă faptul recunoașterii de către prima existenței datoriei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția dată în prezentul litigiu drept una arbitrară, or, instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au expus în privința raționamentului admiterii acțiunii SRL „Viturin Logistic”, fără a elucida următoarele aspecte.

Astfel, potrivit opiniei instanțelor de judecată ierarhic inferioare existența datoriei în mărime de 4.042,60 de lei, solicitată spre încasare de către SRL „Viturin Logistic” din contul SRL „Mivax-Grup” în beneficiul său, rezultă din contractul de transport internațional nr. 708, Actul de îndeplinire a serviciilor de transport internațional, factura fiscală seria DAA nr. 04538725, precum și Actul de verificare a decontărilor reciproce.

Însă, cu toate acestea, instanțele de judecată ierarhic inferioare superficial s-au expus în privința veridicității acestor acte juridice, având în vedere că atât Actul de îndeplinire a serviciilor de transport internațional, cât și factura fiscală seria DAA nr. 04538725 (f.d. 12-13), au fost întocmite cu aceeași dată – 21 septembrie 2016, când a fost semnat contractul de transport internațional nr. 708, fără a ține cont de faptul că în acțiunea sa intimata-reclamantă SRL „Viturin Logistic” personal a confirmat că camionul ce aparține întreprinderii sale s-a prezentat la locul încărcării mărfii la data de 28 septembrie 2016.

La fel, nu a fost dovedit faptul achitării de către SRL „Mivax-Grup” a sumei de 1.300 de lei, luând în considerație acel fapt că Actul de verificare a decontărilor reciproce, potrivit căruia datoria SRL „Mivax-Grup” față de SRL „Viturin Logistic” la situația din 31 ianuarie 2017, a constituit suma de 4.042,60 de lei, a fost semnat unilateral doar de către intimata-reclamantă (f.d. 16).

Mai mult ca atât, dispoziția de plată nr. 495 din 07 noiembrie 2016, prin care se prezumă că a fost achitată suma de 1.300 de lei, la care a făcut trimitere intimata-reclamantă în Actul de verificare a decontărilor reciproce, este lipsă la actele cauzei.

Afară de aceasta, instanța de apel nu a dat răspuns la argumentele apelului privind data reală a întocmirii Actului de îndeplinire a lucrărilor, și anume de 21 septembrie 2016 sau de 28 septembrie 2016.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că atât prima instanță, cât și instanța de apel, care nu a înlăturat neajunsurile menționate, și-au întemeiat concluziile pe o apreciere arbitrară a probelor din dosar, încălcând în așa mod dreptul recurentei-pârâte SRL „Mivax-Grup” la un proces echitabil.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Distinct de aceasta, se reține că în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile unei dintre părți.

În temeiul celor precitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază drept arbitrară soluția instanței de apel, care nu a luat în considerație toate circumstanțele cauzei, pronunțând în acest sens o decizie neîntemeiată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, și reiterând lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță (art. 432 alin. 3 lit. d) și f) CPC), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SRL „Mivax-Grup”, casa decizia din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Mivax-Grup”.

Se casează integral decizia din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Viturin Logistic” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Mivax-Grup” cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei civile spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Dumitru Visternicean

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Dumitru Mardari